Posudek oponenta na diplomovou práci

Barbora Římalová, *Výchova a vzdělávání ve Francii,* UK FHS, Praha 2025

Původní záměr své diplomové práce autorka formulovala takto „Ve své diplomové práci budu provádět textovou analýzu a interpretaci francouzských a britských textů především z 18. století, které pojednávají o výchově a vzdělání. Především budu čerpat z děl Rousseau, de Genlis, d'Épinay, Richardsona a Locka. Zaměřím se jak na jejich metody výchovy, tak na individuální vzdělání a dopad jejich filosofie na společnost. Na závěr porovnám díla zmíněných filosofů a jejich myšlení zasadím do společensko-historického kontextu." Postupně ze své ambice šťastně slevila, a to včetně záměru, zabývat se dopadem výchovně orientovaných textů na společnost, a předložila diplomovou práci pod titulem *Výchova a vzdělávání ve Francii*. Titul však stále evokuje téma, které je v žánru diplomové práce obtížně realizovatelné, a to nejen z hlediska rozsahu. Vzbuzuje podezření, že dílo bude nutně jen popisné, povšechné a cestou myšlení jen formální.

Pohlédneme-li do předložené práce, s potěšením shledáme, že autorka sleduje užší téma, a pokud vážně vezmeme její úvod, část o Výchovných metodách, chtělo by se nám za autorku titul modifikovat do tvaru *Madame de Genlis a Jean-Jacques Rousseau: Panoptikální výchova a isolismus ve filosofii výchovy*. Znamenalo by to ovšem, aby autorka důkladněji předvedla tento interpretační rámec, na představení konceptů panoptikální výchovy a isolismu jí fakticky stačila jedna stránka, a tím, jak jej v díle uplatní, jaká bude „logika výkazu" a práce s argumentační evidencí z textů, se v úvodu (ani průběžně) nezabývá. Je však nesporné, a v tom je nezpochybnitelný přínos její práce, že nás plasticky seznámila s celou řadou aspektů (panoptikální) filosofie výchovy Madame de Genlis, a to do té míry, že mohla provést srovnání s (isolismem) Rousseauovým. A právě představení filosofie výchovy Madame de Gentis je podle mne základním přínosem předložené práce, kdy nás kultivovaným jazykem uvedla do v české literatuře doposud neznámého aspektu přístupu k výchově a vzdělávání ve Francii 18. století. Rousseau však (zřejmě vzhledem i k rozsahu díla a nedostatku času) nebyl pojednán s takovou autentičností, a to i v důsledku toho, že autorka nevycházela z francouzského vydání Emila, ale do s. 48 práce čerpala z archaického českého překladu (1907) a následně „přepnula" zdroj na text Bloomova (kritického) vydání v anglickém jazyce. Ve Shrnutí přichází s tezí, že „Toto dílo má být nápravou výchovy, která spočívá ve vymýcení kořenů hněvu." Bezprostředně to dokládá odkazem (poznámka 178) na evidenci z Bloomova překladu (s. 481). Jedná se však o Bloomovu poznámku č. 2, v níž v prvním kroku překládá latinský podtitul na titulní stránce *Emila*, jehož autorem je Seneca. Uvádí: „The work, from which the quotation is drawn, *On Anger*, is significant for Rousseu ´s intention." Následně pak přichází s intepretací, která ladí s tezí autorky: „Anger is *the* passion which must be overcome, and his analysis of human psychology gives it a central place. It has pervasive and protean effects. His correction of education consists essentially in extirpating the roots of anger."

Práce sice není bohatá na analýzu a nesleduje důsledně systematicky ohled zmíněný v úvodu, tedy jisté napětí ve filosofii výchovy ve Francii 18. století, interpretačně rámované jako přístupy „isolismu“ a „panoptikální výchovy“. Na druhou stranu přináší cenný vhled do myšlenkového světa paní de Gentis a následné srovnání s Rousseauem je v mnoha ohledech více než přijatelné.

Doporučuji práci k obhajobě a navrhuji hodnocení **velmi dobře**.

V Praze, 14. 9. 2025.

Tomáš Kunca